

พระราชบัญญัติ

แร่ (ฉบับที่ ๔)

พ.ศ. ๒๕๓๔

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๔

เป็นปีที่ ๔๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยแร่

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติแร่ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๔”

เล่ม ๑๐๘ ตอนที่ ๑๔๖ ราชกิจจานุเบกษา ๒๑ สิงหาคม ๒๕๓๔

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกบทนิยามคำว่า “แร่” และคำว่า “ทำเหมือง” ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแร่ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๖ และให้ใช้ความต่อไปนี้เป็นแทน

““แร่” หมายความว่า ทรัพยากรธรณีที่เป็นอนินทรีย์วัตถุ มีส่วนประกอบทางเคมีกับลักษณะทางฟิสิกส์แน่นอนหรือเปลี่ยนแปลงได้เล็กน้อย ไม่ว่าจะต้องถูกลงหรือหลอมก่อนใช้หรือไม่ และหมายความรวมถึงถ่านหิน หินน้ำมัน หินอ่อน โลหะและตะกั่วที่ได้จากโลหกรรม น้ำเกลือใต้ดิน หินซึ่งกฎกระทรวงกำหนดเป็นหินประดับหรือหินอุตสาหกรรม และดินหรือทรายซึ่งกฎกระทรวงกำหนดเป็นดินอุตสาหกรรมหรือทรายอุตสาหกรรม แต่ทั้งนี้ไม่รวมถึงน้ำ เกลือสินเธาว์ ลูกแร่ หิน ดินหรือทราย

“ทำเหมือง” หมายความว่า การกระทำแก่พื้นที่ไม่ว่าจะเป็นที่บกหรือที่น้ำเพื่อให้ได้มาซึ่งแร่ด้วยวิธีการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายวิธี แต่ไม่รวมถึงการขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดินตามหมวด ๕ ทวิ และการขุดหาแร่รายย่อยหรือการร่อนแร่ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง”

เล่ม ๑๐๘ ตอนที่ ๑๔๖ ราชกิจจานุเบกษา ๒๑ สิงหาคม ๒๕๓๔

มาตรา ๔ ให้เพิ่มบทนิยามคำว่า “น้ำเกลือใต้ดิน” ระหว่างคำว่า “แร่” และคำว่า “สำรวจแร่” และเพิ่มบทนิยามคำว่า “ขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดิน” ระหว่างคำว่า “ทำเหมือง” และคำว่า “ขุดหาแร่รายย่อย” ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแร่ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๖ ดังต่อไปนี้

““น้ำเกลือใต้ดิน” หมายความว่า น้ำเกลือที่มียูใต้ดินตามธรรมชาติและมีความเข้มข้นของเกลือในปริมาณมากกว่าที่กำหนดในกฎกระทรวง

“ขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดิน” หมายความว่า การกระทำแก่พื้นที่ไม่ว่าจะเป็นที่บกหรือที่น้ำเพื่อให้ได้มาซึ่งน้ำเกลือใต้ดิน แต่ไม่รวมถึงการทำเหมืองแร่เกลือหินด้วยวิธีเหมืองละลายแร่”

มาตรา ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (๓ ตร.) ของมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแร่ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๖

“(๓ ตร.) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขเกี่ยวกับการให้ได้มาซึ่งน้ำเกลือใต้ดินโดยการขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดินตลอดถึงการนำเกลือจากน้ำเกลือใต้ดิน”

เล่ม ๑๐๘ ตอนที่ ๑๔๖ ราชกิจจานุเบกษา ๒๑ สิงหาคม ๒๕๓๔

มาตรา ๖ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นหมวด ๕ ทวิ การขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดิน มาตรา ๕๑ ทวิ มาตรา ๕๑ ตรี มาตรา ๕๑ จัตวา มาตรา ๕๑ เบญจ มาตรา ๕๑ ฉ มาตรา ๕๑ สัตต และมาตรา ๕๑ อัฐ แห่งพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐

“หมวด ๕ ทวิ
การขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดิน

มาตรา ๕๑ ทวิ ห้ามมิให้ผู้ใดขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดินลึกกว่าระดับที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดิน

เพื่อประโยชน์ในการใช้ประโยชน์ส่วนของประชาชนในท้องที่ใดท้องที่หนึ่ง ให้รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดระดับความลึกของการขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดินให้ลึกกว่าระดับที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่งได้ โดยต้องระบุเขตท้องที่และระดับความลึกให้ชัดเจนและให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ภายใต้บังคับมาตรา ๕๑ ตรี ผู้ใดประสงค์จะขอรับใบอนุญาตขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดินตามวรรคหนึ่ง ให้ยื่นคำขอต่อทรัพยากรธรณีประจำท้องที่หรือผู้ที่อธิบดีมอบหมาย และให้ทรัพยากรธรณีประจำท้องที่หรือผู้ที่อธิบดีมอบหมายเป็นผู้ออกใบอนุญาตขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดิน ในการอนุญาต ผู้ออกใบอนุญาต

เล่ม ๑๐๘ ตอนที่ ๑๔๖ ราชกิจจานุเบกษา ๒๑ สิงหาคม ๒๕๓๔

จะกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ในใบอนุญาตก็ได้และให้ใบอนุญาตดังกล่าวมีอายุไม่เกินสามปีนับแต่วันที่ยื่นขอออก

มาตรา ๕๑ ตี เพื่อประโยชน์ในการป้องกันมิให้มีการทรุดตัวของดินและในการป้องกันมิให้มีผลกระทบทางสภาวะสิ่งแวดล้อมอันเกิดจากการขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดิน ให้รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดท้องที่ใดท้องที่หนึ่งเป็นเขตควบคุมการขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดิน พร้อมทั้งกำหนดระดับความลึกขุดเจาะที่มีการอนุญาตให้ขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดิน ในเขตควบคุมดังกล่าวนอกเหนือไปจากระดับความลึกตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๕๑ ทวิได้

การกำหนด การยกเลิกหรือเปลี่ยนแปลงเขตควบคุมการขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดิน และการกำหนดหรือเปลี่ยนแปลงระดับความลึกขั้นต่ำที่ประกาศกำหนดไว้ตามวรรคหนึ่ง ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ผู้ใดประสงค์จะขอรับใบอนุญาตขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดินในเขตควบคุมการขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดินตามวรรคหนึ่ง ให้ยื่นคำขอต่ออธิบดีหรือผู้ที่อธิบดีมอบหมาย และให้อธิบดีหรือผู้ที่อธิบดีมอบหมายเป็นผู้ออกใบอนุญาตขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดินในเขตควบคุมดังกล่าว ในการอนุญาต ผู้ออกใบอนุญาตจะกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ในใบอนุญาตก็ได้ และให้ใบอนุญาตดังกล่าวมีอายุไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่ยื่นขอ

เล่ม ๑๐๘ ตอนที่ ๑๔๖ ราชกิจจานุเบกษา ๒๑ สิงหาคม ๒๕๓๔

มาตรา ๕๑ จัตวา ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปในเขตที่ได้รับอนุญาตให้ขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดินได้ตลอดเวลาเพื่อตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดในใบอนุญาต และให้ผู้รับใบอนุญาตหรือผู้ครอบครองเขตที่ได้รับอนุญาตให้ขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดินนั้นอำนวยความสะดวกตามควรแก่กรณี ในการนี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งเป็นหนังสือแก่ผู้รับใบอนุญาตหรือผู้ครอบครองให้จัดการป้องกันความเสียหายอันอาจเกิดขึ้นได้

มาตรา ๕๑ เบญจ ในกรณีที่ทรัพยากรธรณีประจำท้องที่เห็นว่า การดำเนินการของผู้รับใบอนุญาต อาจเป็นอันตรายแก่บุคคล สัตว์ พืช หรือทรัพย์สิน ให้ทรัพยากรธรณีประจำท้องที่มีอำนาจสั่งเป็นหนังสือแก่ผู้รับใบอนุญาตให้เปลี่ยนแปลง แกะไข หรือหยุดการกระทำนั้นได้ตามที่เห็นว่าจำเป็นเพื่อป้องกันหรือระงับอันตรายนั้น

มาตรา ๕๑ ฉ ให้นำบทบัญญัติในหมวด ๑ บททั่วไป และหมวด ๒ คณะกรรมการมาใช้บังคับกับการขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดินตามหมวดนี้ โดยให้อธิบายเหมือนหนึ่งว่าใบอนุญาตขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดินเป็นประทานบัตร

มิให้นำบทบัญญัติในหมวด ๓ ถึงหมวด ๑๑ มาใช้บังคับกับการขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดิน น้ำเกลือใต้ดินและเกลือที่ได้มาจากน้ำเกลือใต้ดินตามหมวดนี้

เล่ม ๑๐๘ ตอนที่ ๑๔๖ ราชกิจจานุเบกษา ๒๑ สิงหาคม ๒๕๓๔

มาตรา ๕๑ สัตต คุณสมบัติของผู้ยื่นคำขอ จำนวนเนื้อ
ของแต่ละคำขอ หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการขอรับใบ
อนุญาตขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดิน การออกไปอนุญาต การโอน
ใบอนุญาต การต่ออายุใบอนุญาต การพักใช้ใบอนุญาต และการ
เพิกถอนใบอนุญาตขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดิน ให้เป็นไปตามที่กำหนด
ในกฎกระทรวง

มาตรา ๕๑ อัญญ ผู้รับใบอนุญาตขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดินต้อง
ชำระค่าภาคหลวงแร่ตามกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียมค่าภาคหลวงแร่
ก่อนที่จะขุดน้ำเกลือใต้ดินหรือเกลือที่ได้มาจากน้ำเกลือใต้ดิน
ออกจากเขตที่ได้รับอนุญาตให้ขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดินตามที่กำหนด
ไว้ในใบอนุญาต เว้นแต่จะเป็นการขุดไปยังสถานที่ที่ได้รับอนุญาต
ตามที่ระบุไว้ในใบอนุญาตหรือสถานที่ที่ทรัพยากรธรณีประจำ
ท้องที่ได้อนุญาตในภายหลังแต่ต้องวางเงินประกันหรือจัดให้
ธนาคารเป็นผู้ค้ำประกันการชำระค่าภาคหลวงแร่ต่อทรัพยากรธรณี
ประจำท้องที่ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่อธิบดีหรือผู้อธิบดี
มอบหมายกำหนด

ในกรณีที่มีการซื้อขายน้ำเกลือใต้ดินหรือเกลือที่ได้มาจาก
น้ำเกลือใต้ดินที่ตกเป็นของแผ่นดินแต่ยังมีได้ชำระค่าภาคหลวงแร่
ผู้ซื้อต้องชำระค่าภาคหลวงแร่สำหรับน้ำเกลือใต้ดินหรือเกลือที่ได้
มาจากน้ำเกลือใต้ดินดังกล่าวในขณะซื้อ”

เล่ม ๑๐๘ ตอนที่ ๑๔๖ ราชกิจจานุเบกษา ๒๑ สิงหาคม ๒๕๓๔

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๓๓ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแร่ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๖ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๓๓ ทวิ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงซึ่งออกตามมาตรา ๑๓ (๓) (๓ ตร.) (๔) (๕) หรือ (๖) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท”

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๓๕ แห่งพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๓๕ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๔๓ หรือมาตรา ๕๑ ทวิ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่การฝ่าฝืนมาตรา ๔๓ เกิดขึ้นในเขตควบคุมแร่ หรือการฝ่าฝืนมาตรา ๕๑ ทวิ เกิดขึ้นในเขตควบคุมการขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดิน ผู้ฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงเจ็ดปี หรือปรับตั้งแต่สามแสนบาทถึงห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๓๖ และมาตรา ๑๓๗ แห่งพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

เล่ม ๑๐๘ ตอนที่ ๑๔๖ ราชกิจจานุเบกษา ๒๑ สิงหาคม ๒๕๓๔

“มาตรา ๑๓๖ ผู้ใดขัดขวางหรือไม่อำนวยความสะดวก
หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติการ
ตามมาตรา ๔๘ มาตรา ๓๐ มาตรา ๕๑ จั้ว มาตรา ๑๑๗
หรือมาตรา ๑๒๔ ถ้าการกระทำนั้นไม่ถึงเป็นความผิดตามประมวล
กฎหมายอาญา ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา ๑๓๗ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของทรัพยากรธรณี
ประจำท้องที่ตามมาตรา ๓๑ หรือมาตรา ๕๑ เบื้อง ต้องระวางโทษ
จำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท และรัฐมนตรี
มีอำนาจสั่งเพิกถอนประทานบัตรหรือใบอนุญาตขุดเจาะนำเกลือ
ใต้ดินนั้นเสียได้”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

อานันท์ ปันยารชุน

นายกรัฐมนตรี

ฉบับพิเศษ หน้า ๑๐

เล่ม ๑๐๘ ตอนที่ ๑๔๖ ราชกิจจานุเบกษา ๒๑ สิงหาคม ๒๕๓๔

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ใน
ปัจจุบันปรากฏว่าการทำเกลือด้วยวิธีการสูบน้ำเกลือใต้ดินได้ขยายตัวอย่าง
รวดเร็ว จำเป็นต้องควบคุมมิให้มีการขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดินเพิ่มมากขึ้นและ
วางมาตรการกำหนดให้การขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดินและการทำเกลือจากน้ำเกลือ
ใต้ดินต้องดำเนินการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ และป้องกันมิให้ผล
กระทบทางสภาวะสิ่งแวดล้อมอันเกิดจากการขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดินดังกล่าว
สมควรกำหนดให้น้ำเกลือใต้ดินอยู่ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยแร่ แต่ได้
วางมาตรการเป็นพิเศษให้ผ่อนคลายลง สำหรับการขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดิน
เพื่อให้แตกต่างไปจากวิธีการทำเหมืองโดยทั่วไป จึงจำเป็นต้องตราพระราช
บัญญัติ